

4. LUOKKA

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tehtävien tarkoituksena on vahvistaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamista.

Välineet: Välineet videoiden katsomiseen sekä kuvan ja kysymysten heijastamiseksi taululle. Lisäksi tarvitaan muistiinpanovälineet jokaiselle oppilaalle/ryhmälle.

Aloit: MIKÄ IHMEEN YHDENVERTAISUUS JA ERIARVOISUUS?

Aiheeseen virittäydytään katsomalla video linkistä [Lapset kertovat - Mitä tarkoittaa yhdenvertaisuus ja eriarvoisuus?](#) (kesto 2:55).

Videon katsomisen jälkeen oppilaat jaetaan 3–4 oppilaan ryhmiin. Ryhmien tehtävänä on pohtia ja kirjata vastauksia sekä keksii esimerkkejä seuraaviin kysymyksiin (kysymykset heijastetaan taululle):

KYSYMYKSET

- Mitä yhdenvertaisuus mielestänne tarkoittaa?
- Entä mitä eriarvoisuus tarkoittaa?
- Miten eriarvoisuus voi näkyä ja voiko eriarvoisuutta esiintyä koulun arjessa?
- Mitä tarkoittaa, että ihmiset ovat samanarvoisia?
- Jos voisit tehdä maailmasta paremman paikan, mitä tekisit?

HUOMIO Kirjatkaa myös jokin esimerkki jokaiseen kohtaan. Se helpottaa asian ymmärtämistä.

Ryhmätehtävä puretaan yhdessä keskustellen. Keskustelkaa myös siitä, miltä tehtävä tuntui.

- Mikä oli helppoa?
- Entä mikä vaikeaa?

Katsotaan myös videot linkeistä [Lasten oikeudet - lasten yhdenvertaisuus](#) (kesto 0:55) ja [Syrjiminä alas!](#) (kesto 3:11).

Työskentely: TILANTEITA KOULUN ARJESSA – STILL-KUVA

Seuraavaksi ryhmien tehtävänä on pohtia, minkälaista epäkunnioittavaa tai syrjivää kohtelua kuka tahansa oppilas voi joutua kokemaan koulussa, ja miten häntä voidaan tilanteessa tukea. Kukin ryhmä keksii yhden tällaisen tilanteen.

Ryhmät esittävät Tilanteita koulun arjessa -tehtävän Still-kuvana.

Still-kuva-ohje

- Keksikää jokin tilanne koulussa, jossa joku voisi joutua eriarvoisen tai syrjivän kohtelun kohteeksi.
- Yksi ryhmän jäsenistä esittää syrjivän kohtelun kohteena olevaa henkilöä. Muut esittävät muita tilanteeseen liittyviä henkilöitä.
- Pohtikaa, mitä kunkin roolihahmo saattaisi ajatella ja tuntea.

Ryhmiä Still-kuvat katsotaan ryhmä kerrallaan. Opettaja koskettaa Still-kuvaa esittävän ryhmän jokaista hahmoa vuorotellen. Kosketettu hahmo kertoo, miltä hänestä tuntuu, ja mitä hän ajattelee tilanteessa. Hahmoilta voidaan kysyä myös muita kysymyksiä. Muiden ryhmien oppilaat voivat ehdottaa, mitä tilannetta sivusta seuraavat oppilaat voisivat tilanteessa tehdä. Ehdotusten pitää olla mahdollisimman konkreettisia. Lopuksi ryhmä muodostaa parhaaksi katsomastaan ratkaisuvaihtoehdosta uuden, positiivisen Still-kuvan.

Tehtävän purku

- Olivatko tilanteet sellaisia, joita voisi tapahtua omassa koulussa?
- Mitkä ratkaisuideat tuntuivat toimivilta?
- Mitä hyötyä tilanteeseen puuttumisesta on eri osapuolille?
- Miksi puuttuminen voi joskus tuntua vaikealta?
- Mikä rohkaisee puuttumaan syrjivään kohteluun?

Lopetus: TASAPUOLISESTI KAIKKI HUOMIOIDEN

Taululle heijastetaan kuva sivulta 3. Oppilaille luetaan äänen seuraava teksti:

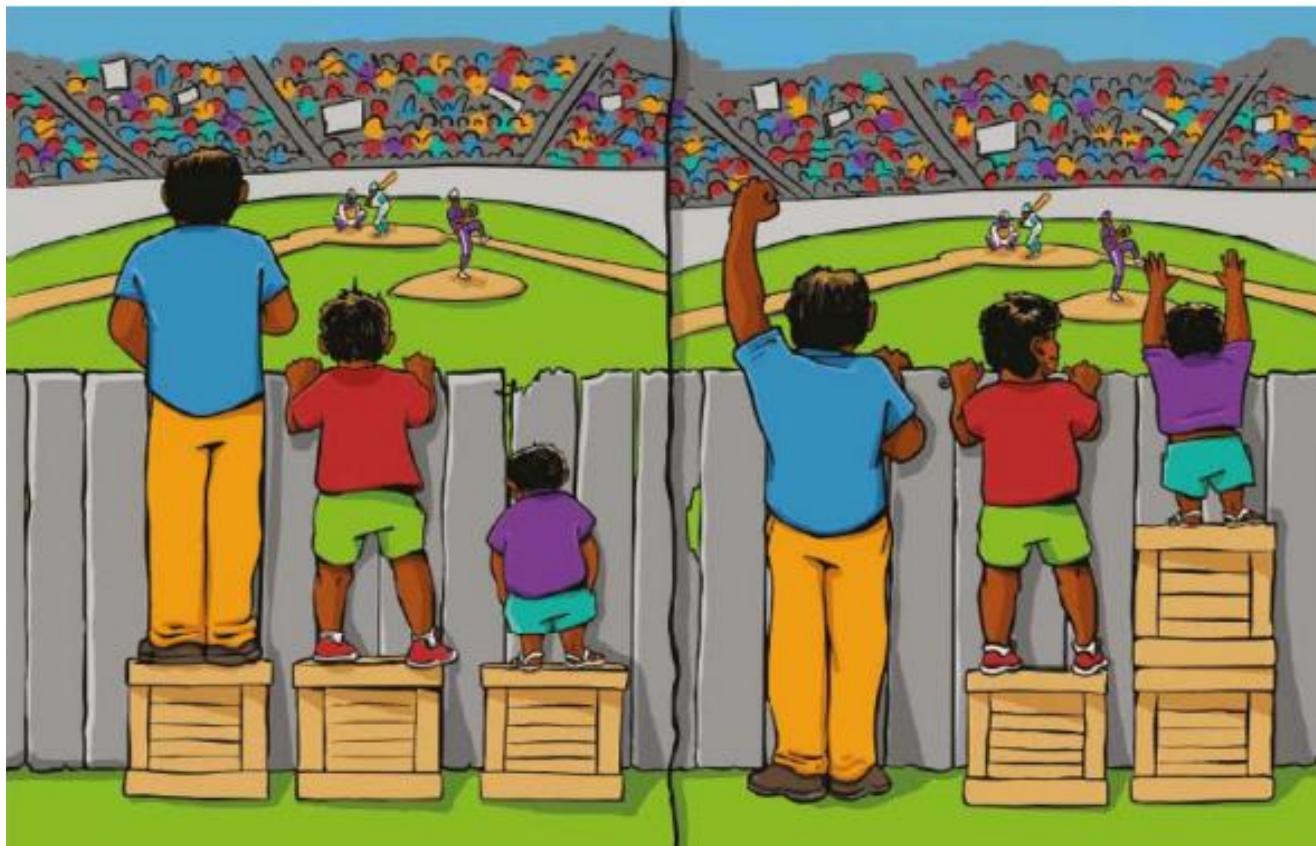
Eriarvoisuus tarkoittaa ihmisten välillä olevaa erilaisuuteen liittyvää epäoikeudenmukaisuutta. Eriarvoisuus voi liittyä esimerkiksi hyvinvointiin, terveyteen, talouteen, syntyperään, sukupuoleen, ikään tai asumiseen. Eriarvoisuus johtuu monesti epäreilusta olosuhteista ja syrjivästä kohtelusta.

Eriarvoisuuteen voidaan vaikuttaa. Eriarvoisuuteen voidaan vaikuttaa kiinnittämällä huomiota esimerkiksi siihen, millaiset mahdollisuudet erilaisilla ihmisillä on koulunkäyntiin, työhön, asumiseen ja elämiseen, terveyspalveluihin sekä terveelliseen ja puhtaaseen elinympäristöön.

Myös jokainen itse voi vaikuttaa eriarvoisuuteen, lopulta yllättävänkin pienin ja arkipäiväisin teoin. Eriarvoisuutta voi vähentää esimerkiksi myötätuntoisella kohtaamisella. Myötätuntoista kohtaamista voi olla lämmin katse ja hymy, oven auki pitäminen, toisen huomioiminen ja kuunteleminen. Myötätuntoinen ihminen näkee ja tunnistaa toisen ihmisen toiveet ja tarpeet. Myötätunto on myös heikoimpien puolustamista.

Eriarvoisuutta voidaan vähentää myös tasapuolisella kohtelulla eli huomioimalla jokainen tämän yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Tarkastellaan vielä koko luokka yhdessä alla olevaa kuvaa ja kirjataan ylös kuvan herättämiä ajatuksia. Opettaja voi toimia kirjurina tai oppilaat voivat valita kirjuri/kirjurit keskuudestaan. Keksitään myös lisää vastaavanlaisia esimerkkejä siitä, miten jokainen ihminen voidaan huomioida yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

KESKUSTELUKYSYMYKSET

- Millaisia ajatuksia kuva herättää?
- Miten jokainen ihminen voidaan huomioida yksilöllisten tarpeiden mukaisesti?
- Keksikää lisää vastaavia esimerkkejä.

Lähteet Lapset kertovat: mitä tarkoittaa yhdenvertaisuus ja eriarvoisuus - Arvokas-ohjelma, Samanarvoinen elämäni - Suomen Caritas, Lasten oikeudet, lasten yhdenvertaisuus - Invalidiliitto ry ja Syrjiminen alas! - DocPoint Festival sekä Tilanteita koulun arjessa -draamaharjoitus - MLL.

Kuva Samanarvoinen elämäni - Suomen Caritas (muokattu).